

Verdensteaterdagen 2013

Dario Fos budskab

I gamle dage, når magthaverne ikke ville tolerere *commedia dell'arte* skuespillerne, så løste man problemet ved at jage dem ud af landet.

I vore dage har skuespillere og teaterselskaber svært ved at finde spillesteder, teatre og tilskuere, alt sammen på grund af krisen.

De herskende har derfor ikke mere problemer med at holde kontrol med dem, der udtrykker sig gennem ironi og sarkasme, eftersom skuespillerne hverken har scener at spille på eller sale at spille for.

Modsat i Renæssancens Italien, da magthaverne virkelig måtte strenges sig an for at holde hånd i hanke med komikerne, som nød godt af masser af tilskuere.

Det er en kendt sag, at den store udvandring af *commedia dell'arte* skuespillere fandt sted i det århundrede, hvor Mod-reformationen dekreterede rydning af samtlige teatre, specielt i Rom, hvor teatrene blev anklaget for at krænke byens hellighed. På indtrængende anmodning af det mest reaktionære borgerskab og den højeste gejstlighed beordrede pave Innocens 12. i 1697 nedrivning af Tordinona teatret, som ifølge moralisterne havde lagt scene til den største mængde af uanstændigheder.

På Mod-reformationens tid kastede den norditalienske kardinal Carlo Borromeo sig ud i en blomstrende indsats for at frelse sine "milanesiske børn", ved at praktisere en skarp skelnen mellem kunst, forstået som den højeste form for åndelig opdragelse, og teater, forstået som udtryk for ugudelig forfængelighed. I et brev, som er henvendt til hans medarbejdere, her citeret efter hukommelsen, formulerer han sig i store træk sådan her:

"I vor iver efter at rive den onde vækst op med rode har vi bestræbt os på at rive skrifter med skændig tale ud af den menneskelige erindring ved at sende dem på bålet og ligeså at forfølge dem, som udbreder sådanne skrifter på tryk. Men det er tydeligt, at alt imens vi lå i vor søvn, drev Djævelen sit spil med fornyet frækhed. Hvor langt stærkere gennemtrænges ikke sjælen af det, øjnene ser, end af det, der kan læses i den slags bøger! Hvor langt stærkere såres ikke ynglinges og unge pigers sind af det levende ord med tilhørende bevægelser, end af det døde ord, som er trykt i bøger. Derfor er det bydende nødvendigt at rense vore byer for teaterfolk, som vi også renser dem for uønskede sjæle."

Den eneste løsning på krisen er derfor at håbe på, at der bliver iværksat en kraftig uddrivelse af os og især af de unge, der ønsker at lære sig teatrets kunst: en ny udvisning af komedianterne, en repressalie, der sikkert vil give fantastisk anledning til en anderledes form for teater.

Oversættelse/Translation: Bent Holm, Dramaturge, MA, DrPhil